

ОСОБЛИВОСТІ ВИНИКНЕННЯ КОРПОРАТИВНИХ КОНФЛІКТІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

доц. Соляник О.М., студентка Кулинич І.А.
Сумський державний університет (Україна)

В останні кілька років економіку України все сильніше збурюють «корпоративні війни», які характеризуються масовими порушеннями прав і законних інтересів акціонерів. Часом корпоративні конфлікти набувають крайніх форм - силового захвату підприємств. Тож на сьогодні питання діагностики та попередження виникнення корпоративних конфліктів є дуже актуальними.

В науковій літературі дослідженням природи корпоративних конфліктів займаються такі вчені, як: А. Алчіан, Р. Коуз, М. Дженсен, Д. Задихайло, О. Кібенко, С. Румянцев.

Вивчення досвіду розвинутих країн та вітчизняних досліджень у сфері корпоративних конфліктів дозволяє зробити висновок про те, що досить часто конфлікти дозволяють виявити нагальні проблеми, помилки, похибки або порушення в управлінні компанією та знайти шляхи їх подолання. Такі конфлікти називають конструктивними. За умови швидкої ідентифікації та реагування такі конфлікти не шкодять компанії.

Затяжні конфлікти, спрямовані на перерозподіл власності компанії можуть на тривалий час «паралізувати» її діяльність, утруднити взаємодію як між відповідальними особами та підрозділами так і з партнерами. Конфлікти, що негативно впливають на результати діяльності компанії, призводять до збитків та втрат називаються деструктивними.

Тому більшість інвесторів, які вкладають свої кошти в розвиток підприємства та очікують від нього прибутку, ставляться до конфлікту, як правило, різко негативно. Для найшвидшої ліквідації конфлікту інвестор готовий витратити непропорційно великі ресурси і вдатись до неадекватних дій [1].

Виділяють такі причини виникнення корпоративних конфліктів: зіткнення інтересів акціонерів та менеджерів, розподіл дивідендів; розмивання пакетів акцій; корпоративний шантаж (грінмейл); навмисне порушення норм законодавства; ворожі поглинання.

Найбільш розповсюджені зовнішні причини конфліктів: недосконалість системи регуляторного впливу на процес корпоративного управління в країні з боку уповноважених органів державної влади, виконавчої влади та її посадовців; недосконалість системи захисту корпоративних прав.

Аналізуючи основні причини виникнення суперечностей, потрібно, перш за все, вдосконалити теоретико-методичну базу прогнозування та діагностики, створити ефективні механізми їх подолання:

1) уточнити перелік категорій корпоративних спорів, що належать до виключної підсудності господарського суду, включаючи справи за позовами до реєстраторів власників іменних цінних паперів акціонерних товариств;

2) встановити норму про обов'язкове об'єднання в одне провадження пов'язаних між собою вимог, які випливають з одного корпоративного спору, що повинно вирішити проблему ініціації безлічі судових розглядів, спрямованих на зміну корпоративного контролю;

3) передбачити норму про застосування заходів забезпечення позовів на вказані вимоги виключно господарським судом за місцезнаходженням юридичної особи;

4) забезпечити розкриття інформації про ініційований судовий розгляд, пов'язаний з корпоративним спором, з метою недопущення приховування від іншої сторони факту свого звернення до суду.

5) здійснювати викуп контролюючим акціонером акцій на вимогу міноритарних акціонерів;

б) проводити виділення частини активів дочірнього товариства у власність (розпорядження) міноритарних акціонерів;

7) передавати акції контролюючого акціонера у розпорядження акціонерного товариства [2].

Вирішення проблем запобігання та розв'язання корпоративних конфліктів має бути системним, з урахуванням комплексу чинників – економічних, правових, культурних та ін. Фрагментарні кроки у цьому напрямку не забезпечать досягнення цілі, а лише погіршать ситуацію. Чітке визначення механізмів реалізації прав акціонерів є основою для формування ефективної системи їх захисту. Тож правові механізми при цьому відіграють особливу роль, забезпечуючи цивілізоване вирішення зазначених питань навіть за відсутності інших чинників.

1. Холод В.В. Корпоративні конфлікти та шляхи їх подолання/ Холод В.В., Резнікова Л.С.// [Режим доступу]: http://www.rusnauka.com/31_PRNT_2010/Economics/73501.doc.htm

2. Жукова Л.М. Інституціоналізація господарчих конфліктів корпоративного сектору як чинник інноваційного розвитку держави / Л.М. Жукова // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Економічна серія. – 2011. – № 970. – С. 64-70.

Степанов С. Корпоративные конфликты в России и за рубежом [Текст] // Степанов С., Габдрахманов С. – М: Национальный совет по корпоративному управлению, 2011 – 140 с.

Соляник, О.М. Особливості виникнення корпоративних конфліктів та шляхи їх подолання [Текст] / О.М. Соляник, І.А. Кулинич // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.1. - С. 277-278.